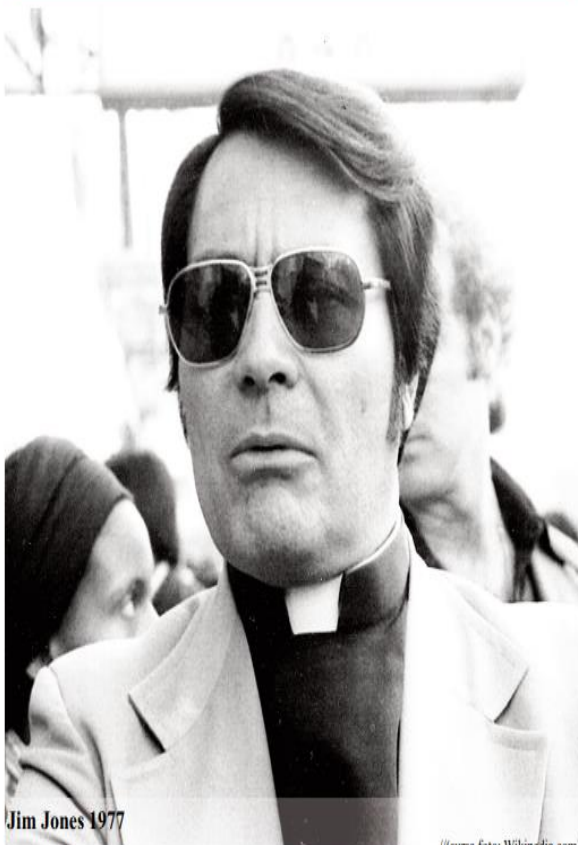

ora de istorie

ISTORIA ÎN IMAGINI

Jim Jones 1977

(sursa foto: Wikipedia.com)

Jonestown - the end

(sursa foto: <https://www.youtube.com/watch?v=ZLh7W5t4zS8>)

Jim Jones 1972

(sursa foto: Reddit)

Ion Budai-Deleanu: Scriitorul care a conturat
temelii ale culturii române moderne

În urmă cu aproximativ 265 de ani, în preajma zilei de 6 ianuarie, se naște Ion Budai-Deleanu, consacrat ca scriitor, filolog, lingvist, istoric, jurist și corifeu al Școlii Ardelene. Personalitate culturală bine conturată, deosebit de semnificativă într-o perioadă în care cultura română se afla în plin proces de formare și modernizare, Ion Budai-Deleanu se numără printre reprezentanții de renume ai literaturii române, opera sa remarcându-se prin originalitate și valoare.

Ioan Budai-Deleanu

Preocupările multi- (grafică cu semnătura olografă)

Ioannu Buday cont.

ple în vaste sectoare de activitate, precum și ideile care l-au animat în acțiunile de apărare a drepturilor și prestigiului neamului românesc, fac din acesta o figură complexă și reprezentativă pentru perioada iluminismului în spațiul românesc.

foto wikipedia

Om de drept și lingvist poliglot, cu contribuții importante în reformarea și modelarea limbii literare române, iluminist francmason cu relații internaționale multiple și o gândire politică deloc ușor de aproximat, lider greco-catolic și teolog laic subversiv, autor al unor bogate contribuții lexicografice și juridice, al unor studii notabile despre românii din Bucovina austriacă, Budai-Deleanu s-a impus mai ales în postumitate prin intermediul fabuloasei sale opere, Țiganiada.

Viața sa acoperă răstimpul unei epoci brăzdate de agitații sociale, răscoale și revoluții. Această epocă, în care au izbucnit nemulțumirile sociale, dar și naționale, iar valul răzmerițelor amenința rânduielile existenței feudale, a impus un interes deosebit pentru atitudinea îndrăzneată și acțiunea demnă.

Dinamica vieții lui stă în încercarea eroică de a depăși hotarele timpului său, iar fiecare înfăptuire a sa păstrează semnificația unei împliniri dramatice dobândite. Încrederea în capacitatea înnoitoare a rațiunii și voinței omenești, certitudinea ajungerii la descătușarea omenirii din neștiință și întuneric, îndrumarea hotărâtoare spre progres, gândirea emancipată și orientarea democratică sunt trăsăturile specifice ale iluministului.

Prin tot ce a militat politic și cultural în acea perioadă de apariție și consolidare a limbii române culte, prin lucrările sale literare, lingvistice, istorice, juridice și pedagogice, și-a adus o contribuție substanțială la intrarea literaturii române într-o epocă nouă, de modemitate.

Ion Budai-Deleanu s-a născut în satul Cigmău din ținutul Hunedoarei și este primul dintre cei zece copii ai preotului Solomon Budai. Și-a petrecut copilăria în satul natal, unde a urmat școala primară. Începând cu anul 1772, și-a continuat studiile la Seminarul greco-catolic din Blaj, de unde a primit cunoștințe, dar și tipărituri trainice, legate de cunoașterea directă a tuturor aspectelor vieții de la țară, dar și a datinilor, legendelor și folclorului atât de bogat din ținutul său de naștere. Aici, la Blaj, a receptat și primele elemente de cultură clasică, pe care le-a îmbinat apoi cu viața și realitățile de la sate.

Autorul Țiganiadei se formează apoi la Universitatea din Viena, obținând titlul de doctor în filosofie. Aici intră în contact nu numai cu filosofia și literatura antică, ci și cu mișcarea de idei a veacului al XVIII-lea, cu filozofia Luminilor și cu literaturile contemporane europene. Traseul său academic a fost complex și a inclus mai multe domenii de studiu. Tot în capitala Imperiului Austriac, urmează cursurile Facultății de Teologie, iar mai târziu ale Facultății de Drept.

Anii studenției lui Ion Budai-Deleanu în metropola imperială s-au aflat sub semnul reformelor iluministe. Încă de atunci, s-a vădit că era înzestrat cu vocația de lexicograf, pregătind întocmirea unui lexicon în 10 volume, pentru care se documenta cu un imens material bibliografic. Aici, îi cunoaște pe Samuel Micu, Petru Maior și Gheorghe Șincai, cărora le-a împărtășit convingerile sale de orientare iluministă.

Bibliotecar, Luciana Macovei

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

(continuare în numărul următor)